

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра публічного управління та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії
В.П. Казарін
« 26 » _____ 2021 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

для проведення фахового випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (освітня програма «Публічне управління та адміністрування») на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр», ОКР «спеціаліст»

УХВАЛЕНО:

на засіданні кафедри публічного управління та економіки

Протокол № 10 від «25» січня 2021 р.

Зав. кафедри С.О. Кравченко

Київ-2021

Програма фахового випробування для вступу на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (освітня програма «Публічне управління та адміністрування») на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр», ОКР «спеціаліст». – К.: ТНУ імені В. І. Вернадського, 2021. – 12 с.

Укладачі:

С.О. Кравченко – д.держ.упр., професор, завідувач кафедри публічного управління та економіки

О.Л. Євмешкіна – д.держ.упр., доцент, доцент кафедри публічного управління та економіки

О.Я. Немирівська – к.держ.упр., доцент, доцент кафедри публічного управління та економіки

Рецензенти:

В. Г. Горник – д.держ.упр., доцент, директор навчально-наукового інституту управління, економіки та природокористування

В.В. Голубь – д.держ.упр., професор, професор кафедри суспільного розвитку і суспільно-владних відносин Національної академії державного управління при Президентові України

Розглянуто та ухвалено на засіданні Вченої Ради Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, протокол № 7 від «26» лютого 2021 р.

ЗМІСТ

I. Загальні положення	4
II. Організаційно-методичні рекомендації.....	4
III. Перелік питань з окремих дисциплін та список літератури для підготовки до вступних випробувань	5
IV. Інтернет-ресурси програми з підготовки до вступних випробувань	12

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове випробування має за мету перевірити рівень набутих знань, умінь і навичок абітурієнтів, що вступають до магістратури галузі знань «Публічне управління та адміністрування» спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Програма фахового випробування розроблена з метою надання допомоги абітурієнтам в підготовці до його складання.

Програма охоплює основну проблематику дисциплін, які дозволяють перевірити і оцінити необхідний рівень набутих знань та практичних навичок, які є базовими для подальшого опанування магістерської програми.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Конкурсний відбір осіб для навчання за програмою підготовки магістрів здійснюється за результатами вступного фахового випробування.

Структура екзаменаційного білету фахового випробування складається з чотирьох теоретичних питань.

Підготовка відповіді на кожне теоретичне питання становить 15 хв. (чотири питання по 15 хв.).

Загальний обсяг часу, який відведено на всі види робіт вступного фахового випробування становить – 60 хв.

Загальна максимальна кількість балів, набрана абітурієнтами при складанні фахового випробування може складати 200 балів

Загальна мінімальна кількість балів, набрана абітурієнтами при складанні фахового випробування повинна бути не меншою, ніж 100 балів.

III. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ОКРЕМИХ ДИСЦИПЛІН ТА СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

ОСНОВИ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Основні теорії походження держави. Декларація про державний суверенітет України: основні положення. Акт проголошення незалежності України: основні положення. Основні етапи розвитку державності України. Поняття державної ідеології. Поняття політичної системи суспільства та її структура. Держава як інститут політичної системи суспільства. Поняття і основні ознаки держави. Поняття механізму держави. Поняття державного апарату. Поняття державного органу та державної організації. Влада як суспільне явище. Поняття державної влади. Відмінності державної та політичної влади. Поняття політичної культури. Конституційні засади побудови державної влади в Україні. Поняття державного, суспільного та конституційного ладу. Загальні засади конституційного ладу в Україні. Поняття виборів та виборчої системи. Мажоритарна виборча система. Пропорційна виборча система. Виборча система в Україні. Поняття та різновиди референдумів. Загальне поняття про громадянське суспільство. Основні інститути громадянського суспільства. Поняття політичної партії. Закон України "Про політичні партії в Україні": загальні положення. Закон України "Про громадські об'єднання": загальні положення.

Поняття та ознаки права. Право як особливий вид соціальних норм. Поняття, структура і види правовідносин. Конституція України як основне джерело права. Функції права. Право та мораль: співвідношення, взаємозв'язок. Мораль як регулятор суспільних відносин. Поняття та види правових систем. Джерела (форми) права та їх види. Поняття та види систематизації законодавства. Поняття системи законодавства. Загальна характеристика нормативно-правових актів. Закон як нормативно-правовий акт. Поняття підзаконних нормативно-правових актів. Поняття та види

юридичної відповідальності. Поняття, ознаки і види правопорушення. Поділ права на галузі, правові інститути. Поняття норми права. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. Поняття правопорядку. Питання правонаступництва України. Державна символіка України. Поняття й основні ознаки правової держави. Закріплення ознак правової держави у Конституції України. Конституційний Суд України як орган державної влади. Прокуратура України: загальна характеристика.

Поняття, принципи та гарантії законності. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин. Державна символіка України. Поняття прав людини. Політичні права людини. Поняття громадянських свобод. Економічні права людини. Соціальні права людини. Загальна декларація прав людини: загальна характеристика.

Форма держави: характеристика складових елементів. Принцип поділу влади. Реалізація принципу поділу влади в Україні. Вищі органи державної влади. Законодавча влада: поняття та сутність. Співвідношення органів держави та органів самоврядування. Виконавча влада: поняття та сутність. Судова влада: поняття та сутність. Судова система України: загальна характеристика. Прокуратура України: загальна характеристика. Форма державного правління: загальна характеристика. Монархія як форма державного правління. Абсолютна та обмежена монархія: загальна характеристика. Республіка як форма державного правління. Характеристика президентської республіки. Характеристика парламентської республіки. Поняття політичного режиму. Тоталітарний політичний режим: загальна характеристика. Авторитарний політичний режим: загальна характеристика. Демократичний політичний режим: загальна характеристика. Поняття форми державного устрою. Унітарний державний устрій: загальна характеристика. Федеративний державний устрій: загальна характеристика. Державний устрій України. Адміністративно-територіальний устрій України.

Список літератури для підготовки до вступних випробувань

1. Битяк Ю. П. Проблеми визначення системи законодавства про державну службу / Ю. П. Битяк // Право України. – 2006. – № 4. – С. 25-29.
2. Борденюк В. Місцеве самоврядування в механізмі держави: конституційно-правовий аспект / В. Борденюк // Право України. – 2013. - №4. – С. 12 -17.
3. Вебер М. Политика как призвание и профессия/ Вебер М. Избранные произведения. – М., 1990. – 516 с.
4. Вильсон В. Государство. Прошлое и настоящее конституционных учреждений. – М., 1995. – 108 с.
5. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради Української РСР. -1990. - № 31. - 429 с.
6. Демиденко В.О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні (у схемах): [навчальний посібник] / В.О. Демиденко – К. : КНТ, 2012. – 440 с.
7. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / [Електронний ресурс] - Режим доступу до документа: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Кравченко В.В. Муніципальне право України: [навчальний посібник] / В.В. Кравченко, М.В. Пітцик. – К.: Атіка, 2013. – 672с.
9. Кушнір М.О. Основи правового забезпечення державного управління: [навчальний посібник] – К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 123 с.
10. Лощикін О.М. Функції сучасної держави: [монографія] / Лощикін О.М. - К.: Логос, 2013. -228 с.;
11. Лялюк О. Сучасні проблеми правової основи організації та діяльності місцевих рад / О. Лялюк // Підприємництво, господарство і право. – 2013. - №9. – С. 62-65.

12. Малиновський В. Соціальна природа і сутність функцій місцевого самоврядування / В. Малиновський // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2014. - №2. – С. 304-308.
13. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січ. 2011 р. № 2939-VI (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314
14. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
15. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лют. 2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 13. – Ст. 222.
16. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – ст. 170.
17. Управління суспільним розвитком. Вступ до спеціальності: навч. посіб. / Михненко А.М., Бакуменко В.Д., Кравченко С.О., Борисевич С.О. – К.: Вид-во НАДУ, 2006. – 84 с.

ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Суспільство як складна система. Поділ суспільства на основні сфери та види діяльності. Поняття управління як універсального суспільного явища. Сутність та специфіка суспільного управління. Державне управління як різновид публічного управління. Поняття місцевого самоврядування як різновиду публічного управління. Поняття державної служби. Правовий статус державного службовця. Поняття служби в органах місцевого самоврядування. Органи державного управління: загальна характеристика. Поняття публічної політики як складової публічного управління. Поняття публічного адміністрування як складової публічного управління.

Поняття функцій держави. Основні економічні функції держави. Основні соціальні функції держави. Основні функції держави у гуманітарній сфері.

Основні функції держави у політичній сфері. Основні зовнішні функції держави. Поняття планування як функції управління. Поняття організації як функція управління. Поняття мотивації як функція управління. Поняття контролю як функції управління. Поняття прийняття рішень як функції управління. Процес прийняття управлінського рішення. Поняття стратегії та стратегічного управління. Роль інформації в управлінні. Поняття комунікації як функції управління. Поняття та різновиди публічної інформації. Публічна інформація з обмеженим доступом: загальна характеристика. Закон України "Про доступ до публічної інформації": загальні положення.

Державна влада та державне управління: співвідношення та взаємозв'язок. Конституційні засади побудови структури державної влади в Україні. Конституція України про державну владу в Україні. Закон України "Про Кабінет Міністрів України": загальні положення. Закон України "Про центральні органи виконавчої влади": загальні положення. Закон України "Про місцеві державні адміністрації": загальні положення. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні": загальні положення. Верховна Рада в системі органів державної влади. Конституційні основи діяльності Верховної Ради України. Порядок формування Верховної Ради України. Повноваження Верховної Ради України. Структура Верховної Ради України. Форми діяльності Верховної Ради України. Організація роботи народних депутатів України. Президент України як Глава держави. Повноваження Президента України. Порядок обрання Президента України. Президент України у системі поділу влади. Рада національної безпеки і оборони України, її функції і компетенція. Національний інститут стратегічних досліджень, мета його діяльності, завдання, організаційна структура. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Структура та порядок формування Кабінету Міністрів України. Повноваження Кабінету Міністрів України. Центральні органи виконавчої влади: загальна характеристика. Міністерство як центральний орган державного управління. Служба як центральний орган державного управління. Агентство як центральний орган

державного управління. Інспекція як центральний орган державного управління. Централізація та децентралізація у системі державної влади. Місцеві державні адміністрації в системі державної влади. Система місцевих державних адміністрацій: загальна характеристика. Правовий статус та основні завдання місцевих державних адміністрацій. Повноваження місцевих державних адміністрацій. Відносини місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування.

Органи місцевого самоврядування: загальна характеристика. Органи місцевого самоврядування в Україні на рівні територіальної громади. Сільські, селищні, міські ради як органи місцевого самоврядування. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад: загальна характеристика. Поняття і ознаки місцевого самоврядування в Україні. Функції і повноваження місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування. Організація роботи органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб. Представницькі органи місцевого самоврядування: їх система і порядок формування. Сільські, селищні, міські голови як посадові особи місцевого самоврядування. Органи самоорганізації населення.

Список літератури для підготовки до вступних випробувань

1. Алексєєв В. М. Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток: монографія / Алексєєв В. М. та ін.; за заг. ред. Толстоухова А. В., Нижник Н.Р., Гончарук Н. Т.; Секретаріат Каб. Міністрів України. — Д.: Монолит, 2010. — 400 с.
2. Атаманчук Г.В. Сущность государственной службы : история, теория, закон, практика / Г. В. Атаманчук: [монография] . – М. : Изд-во РАГС, 2004. – 118 с.
3. Бакуменко В.Д. Підходи та моделі креативного державного управління: [монографія] / В.Д. Бакуменко, О.М. Руденко, С.О. Кравченко. – К.: АМУ, 2014. – 228 с.;

4. Бакуменко В.Д. Прийняття рішень в державному управлінні: [навчальний посібник] / В.Д.Бакуменко. – К.: ВПЦ АМУ, 2010. – 572 с.;
5. Батанов О.В. Територіальна громада — основа місцевого самоврядування в Україні. — К., 2013. – 362 с.
6. Дацій О.І. Менеджмент в системі органів державної влади та місцевого самоврядування :[навчальний посібник] / К.:ТОВ ДКС Центр, 2014, -366 с.
7. Державне управління: [навчальний посібник] / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна, Л.Ю. Гордієнко; За заг. ред. А.Ф. Мельник. – К. : Знання – Прес, 2003. – 343 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
8. Державне управління: [підручник] / В.Д. Бакуменко (у співавторстві). – К.: НАДУ, 2013. – 546 с.;
9. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2013. – 820 с.
10. Енциклопедія державного управління : у 8 томах/ Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011.. – 712 с.
11. Європейська Хартія про місцеве самоврядування // Місцеве самоврядування. - 1997. - №1-2(3).-С. 90-94.
12. Кайлюк Є.М. Гриненко В.В. Публічне адміністрування. Підручник. Х. ХНАМГ, 2013. – 200 с.
13. Лазор О.Д. Основи державного управління та місцевого самоврядування: навч.-метод. посіб. [для студ. ВНЗ] / О.Д. Лазор, О.Я. Лазор, І.Г. Лазар. – К. : Дакор, 2012. – 311 с.
14. Організація діяльності державного службовця: [навчальний посібник] / О.В. Захарова, О.О. Шумаєва, В.І. Мозговий, Л.Г. Вергазова, О.П. Соловцова, Л.М. Василюшина. – Донецьк, 2013. – 342с.

15. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – Ст. 190.
16. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 чер. 2001 р. № 2493-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
17. Про столицю України місто-герой Київ: Закон України від 15 січ. 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.
18. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 бер. 2011 р. № 3166-VI (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст.385
19. Публічне адміністрування : [навчальний посібник] / Усаченко Л. М., Кальниш Ю. Г., Коваль Г. В. – К. : НВДЦ Нововведення, 2013. – 186 с.
20. Публічне адміністрування в Україні: [навчальний посібник] / за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М. Мельтюхової – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ Магістр, 2011. – 306 с.
21. Теоретичні засади державного управління: [навчальний посібник] / В.Д. Бакуменко (у співавторстві). - К.: НУБіПУ, 2013. – 174 с.

IV. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ ПРОГРАМИ З ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

1. Офіційний сайт Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Урядовий портал. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Законодавство України. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/a>
5. Національне агентство України з питань державної служби. – <http://guds.gov.ua/govservice/control/uk/index>